

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

7. Quatuor modis gloriam appeti; sed non omnibus benè.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

nem non auerti à bono ob adiunctam difficultatem, quod est motiuum fortitudinis; aliud operari, quia hoc est fundamentum magni honoris debiti, quod est motiuum magnanimitatis. Hinc deducit Aristoteles, magnanimum, magnos honores, si exhibeantur, tamquam sibi accommodatos admittere, deque eis cum mediocritate gaudere: quin, etiam si non adæquent eius meritum, si tamen à viris probis deferantur, eos non dedignari; sicut dedignatur honoris à vulgo & face hominum, vel ob res nihili, exhibitos: quemadmodum inhonationem quoque etsi ea se indignum agnoscat, quia est recto animo, despicit prorsus, si à vili homine, aut terræ filio, vel ob rem nullius momenti inferatur. Est enim hoc aliud nihil, quàm si musca mordeat leonem, aut auicula grauet elephantem.

Hanc Aristotelis de magnanimitate doctrinam Viues & Michaël Medina, tamquam Euangelio & virtutis naturæ repugnantem carpunt. Et videtur ijs suffragari D. Augustinus his verbis: *Ubi fuerint carnalium voluptatum illecebra superata, cauendum est, ne subrepat atque succedat cupiditas placendi hominibus, aut per aliqua facta mirabilia, aut per difficilem continentiam siue patientiam: aut per aliquam largitionem, aut nomine scientia vel eloquentia. In eo genere est & cupiditas honoris, contra qua omnia proferantur ea, qua scripta sunt de laude charitatis, & de inanitate iactantia: doceaturq; quàm sit pudendum eis placere velle, quos nolis imitari. Aut enim boni non sunt, & nihil magnum est à malis laudari: aut boni sunt, & eos oportet imitari. Sed qui boni sunt, virtute boni sunt: virtus autem non appetit, quod in aliorum hominum potestate est. Qui ergo imitatur bonos, nullius hominis appetit laudem; qui malos, non dignus est laude.* Hæc Augustinus verè, sed ea, vt videbimus, neque nobis, neque Aristoteli aduersantur. Neque enim semper genius Magnanimi, quo plerique abutuntur, pro Aristotelica magnanimitatis natura accipiendus est, cum facile transeat in genium superbi, & fumo, vt dici solet, flamma proxima sit.

Vt ergo neque magnanimitatis virtutem excindamus, & quo modo Honor & Gloria appeti possit, vel non possit, perspicue ostendamus, illud discrimen tenendum est, quatuor modis appeti posse honorem. 1. Nudè, & absolutè, vt ordo ad conuenientiam,

VI.

Viues lib. de corruptis disciplinis. Medina lib. 2. par. 2. c. 7. S. Augustinus lib. 83. qq. cap. 36.

VII.

nientia, id est honesta parandæ gloriæ media neque includatur, neque excludatur. 2. Ut ordo ille excludatur, vel in totum, vel ex parte, honorque indebitus, hoc est, vel sine meritis, vel sine tantis meritis appetatur. 3. Ut primario gloria desideretur, quæ virtuti debita, eiusque iustum stipendium est, adeoque ut media quidem honesta non excludantur, sed præpostero ordine ad vanos honores laudesque humanas, tamquam ad finem, referantur. 4. Ut & ordo ille ad actus honestos includatur, & honor, qui expetitur, ad diuinam gloriam, ad nostrum, vel alienum commodum, vel alium bonum finem extrinsecum referatur. Si primo modo honor, media scilicet bona neque includendo, neque excludendo, sed præcisè appetatur, appetitus ille est indifferens ex obiecto suo. Quid enim vel peccati, vel virtutis sit in alieni de nobis boni & honorifici iudicij appetitu? *Appetitus gloria de se non nominat aliquid vitiosum*, ait S. Thomas. Quod si verò secundo modo, ordine ad honesta media excluso, in honorem feramur, inanis est illa, & mendax cupiditas atque vitiosa. Quis enim non videat, eum peccare, qui medijs ex parte exclusis, sibi plus honoris postulet, quam exigant eius merita? Et longè magis illum, qui honorem appetat absque vllis prorsus meritis, adeoque illis penitus exclusis? Hinc Alexander Magnus præcipitem in Hydaspem amnem deturbare Aristobulum voluit, quod falsas ipsius laudes recitasset: ademptum profectò ei librum in amnem demersit. Adeo vel Ethnici oderunt honores vanitate nitentes. Et vel apud Poëtam non nemo ait: *Haude quidem tali me dignor honori*. Apud Herodianum, Pertinax Rom. Imperator, cum possessionibus imperatorij nomen suum inscribi prohibuisset, dicere solebat, illas nequaquam imperantium proprias, sed communes Romanorum, & publicas esse, existimans vanè putari, quod falsò putatur. Sin tertio modo, eo tantùm, vel potissimum, sine opus honestum fiat, ut honor humanus habeatur, itidem desiderium eius est vitiosum; quia virtutis honestas est ordinis altioris, quam honor, qui est iusta quidè sed inadæquata merces, & velut connaturale dumtaxat accessorium honestatis. Vnde fit, ut præpostere honestas ad honorem, & virtus eiusque opera ad famam, tamquam ad finem suum referantur, *Vehemens*, inquit Simplicius,

gloria

S. Thom. 2. 2.
q. 132. art. 3.
in corp.

Plutarch. in
Alexand.
Fulgof. lib. 8.
cap. 15.

Virgil. lib. 1.
Æneid.

Simplic. ad

gloria affectus est, & ipsi inbarens animo atque affixus, & à seipso everti solitus. Putamus enim nos non appetere gloriam, cum eam hoc affectu appetamus: nec animadvertimus, turpem esse morbum animi, ob res bonas velle florere gloria. Nec enim consideramus eo affectu inquinari bonum, nec bonum manere aut posse, aut inprimis expetendum, si non per se, sed ob consequentem gloriolam amplectamur. Nam bono etiam nostro, finis gloriola proponitur, ad quam consequendam necessario fortassis adhibetur (si ita ceciderit) iustitia. Ex iustitia enim honor virtuti debetur, qui etsi appeti possit, non tamen est, tamquam finis actionum nostrarum appetendus. Cuius rei causam hanc affert Lactantius: quia non est in nostra potestate, ut virtus pro suis meritis honestetur. Nam quid est honestas (non iam virtutis, sed honoris) nisi honor perpetuus, ad aliquem secundo populi rumore delatus? Quid ergo fiet, si errore ac prauitate hominum, mala existimatio subsequatur? abijciemusne virtutem, quia flagitiosa, & turpis ab insipientibus iudicetur? Quia quoniam inuidia premi ac vexari potest; ut sit ipsum proprium, ac perpetuum bonum, nullo extrinseco adiumento indigere debet, quin suis per se viribus nitatur, & constet. Itaque nec vllum ei ab homine bonum sperandum est, nec vllum malum recusandum. Ob hanc quoque rationem non solum S. Augustinus, sed etiam Seneca inuehitur in Epicureos, qui voluptatem, quæ physicè est per se expetibilis, etiam moraliter finem virtutis constituerunt. Etsi enim moderata & honesta voluptas, per omnes sensus, in ordine ad bonum finem, ut ad conseruandam vel recuperandam sanitatem, admitti possit, non tamen ipsa, ut finis, admitti potest, licet in omnibus sensibus, ut tamquam finis quærat, insidiosissimè blandiatur. Bestiarum iste, non hominum finis est; illæ omnia appetunt ad voluptatem; quia id eas natura docet per se quærere, quod sensus per se quærunt; non quod ratio. Ait ergo D. Augustinus idem facere eos, qui honesta opera ad gloriam, tamquam finem referunt. Quæ Augustini censura vsque adeò vera est, ut eam etiam Persius in Satyra sua non dissimularet. Ita enim ille:

*Non ego cum scribo, si forte quid aptius exit,
Quamquam hac rara auis est, si quid tamen aptius exit,
Landari metuum. Neque enim mihi cornea fibra est:
Sed recti finemq, extremumq, esse recuso
Euge tuum & bellè,*

cap 48
Enchir. Epict.

Lactant. Fir-
mian. lib. 3.
diuin Insti-
tut. c. 8.

S. Augustin.
lib. 5. de ciuit.
cap. 20. &
epist. 56. Se-
nec. lib. 4. de
benef. 6. 2.

Pers. Satyr. 8.

Gg 3

Atq;

- Matth. 6. 1. Atque hoc est, quod virtutum summus Magister docet, cum ait: *Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis; alioqui mercedem non habebitis, apud Patrem vestrum, qui in calis est. Cum ergo facis eleemosynam, noli tuba canere ante te, sicut hypocrite faciunt in synagogis, & in vicis, ut honorificentur ab hominibus. Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Te autem faciente eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua: ut sis eleemo. syna tua in abscondito, & Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi. Et, cum oratis, non eritis sicut hypocrite, qui amant in synagogis & in angulis platearum stantes orare, ut videantur ab hominibus: Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Tu autem cum oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio, ora patrem tuum in abscondito: & pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi. Ac rursus: Cum ieiunatis, nolite fieri sicut hypocrite tristes: exterminant enim facies suas, ut appareant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis, quia receperunt mercedem suam. Tu autem, cum ieiunas, unge caput tuum, & faciem tuam lava, ne videaris hominibus ieiunans, sed patri tuo, qui est in abscondito; Et pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi. Hoc ipso sensu D. Augustinus supra à nobis citatus ait: *Cauendum est, ne subrepat cupiditas placendi hominibus, aut per aliqua facta mirabilia, aut per difficilem continentiam, ut olim fortasse Lucretia, sine patientiam, ut Mutius Scaeuola, aut per aliquam largitionem, ut Gallienus Imp. Valeriani filius, qui nihil unquam cuiquam perenti denegauit: aut nomine scientia vel eloquentia, ut plurimi, pro dolor, Doctores, & Concionatores. Pauci enim hunc scopulum animaduertunt. Plurimi operum suorum finem vltimum statuunt laudes humanas, & nominis sui celebritatem, de quibus diuinus Iudex dicit: *Receperunt mercedem suam*; hoc est, veram æternamque gloriam in vanam & perituram gloriam mutauerunt. *Sustinamus inuicem, & labores huius vitæ mutuis adiumentis perferamus*, ait Lactantius, *nec tamen si quid boni operis fecerimus, gloriam captemus ex eo. Monet enim Deus, operatorem iustitiæ non oportere esse iactantem; ne non tam mandatis celestibus obsequendi, quam studio placendi, humanitatis officio functus esse videatur, habeatque, iam pretium gloria quod captauit, nec premium celestis illius ac diuina mercedis accipiat.***
- Ibid. v. 16.
- S. Augustin. lib. 83. qq. 9. 36.
- Lactant. lib. 6. Instit. c. 18.
- VIII, In eundem sensum multa differit D. Hieronymus, sed grauissime